

Kinnitatud 01. veebruar 2020 a.

Viktoria Šumarova

juhatus liige

digitaalselt allkirjastatud

C-kategooria ja C1-alamkategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise õppekava

Koolitaja	Narva Autom MTÜ
Õppekava nimetus	C-kategooria ja C1-alamkategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise õppekava
Õppeviis	kontaktõpe, e-õpe, iseseisev õpe
Koolituse liik	kursus
Liiklusteooria õppemaht	26 akadeemilist tundi
Sõiduõppe maht	11 sõidutundi
Õppetöö keeled	vene
Kontrollivorm	eksam, vahetest
Hindamiskriteeriumid	<p>Liiklusteooria osas on kontaktõppes ette nähtud kaks kontrolltööd, mis koosnevad 20 küsimusest. Kontrolltööd korraldatakse testide vormis. Kontrolltöö arvatakse sooritatuks, kui õigete vastuste arv on vähemalt 18. E-õppevormi kasutataval õppuritel on iga teema või iga teemade ploki lõpus ette nähtud kohustuslikud vahetestid, mille eesmärk on kontrollida vajalike õpiväljundite saavutamist.</p> <p>Koolitus lõpeb teooria- ja sõidueksamiga. Teooriaeksami lubatakse õppurit pärast kontrolltööde (või e-õppevormi puhul vahetestide) edukat sooritamist. Eksami temaatika vastab MKMi määruse nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ lisas 2 toodud temaatikale. Eksam korraldatakse testide vormis. Hindamissüsteem: sooritatud/mittesooritatud. Eksam koosneb 45 ühe õige vastusega küsimusest, millest 12 küsimust käsitlevad liiklusohutus. Eksam arvatakse sooritatuks, kui õigete vastuste arv on vähemalt 41, kusjuures liiklusohutusteemalistes küsimustes ei tohi olla üle ühe vea. Eksam kestab kuni 35 minutit.</p> <p>Sõidueksamile lubatakse õppurit pärast teooriaeksami edukat sooritamist. Sõidueksam kestab vähemalt 45 minutit. Selle käigus kontrollitakse eksamineeritava oskust sõidukit iseseisvalt, ohutult, säästlikult ja sujuvalt juhtida erineva liiklustihedusega asula- ja asulavälistel teedel. Eksamil võidakse kontrollida ka MKMi määruse nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ lisas 4 toodud harjutuste sooritamist. Hindamissüsteem: sooritatud/mittesooritatud. Eksam arvatakse sooritatuks, kui eksamineeritava sõiduoskused on piisavad, et juhtida sõidukit kindlalt, ohutult ja iseseisvalt. Eksam lõpeb enneaegu, kui eksamineeritav tekitab liiklusohutliku olukorra või ei suuda sooritada harjutust kahe katsega.</p>
Eesmärgid	Koolituse eesmärk on anda sõidukijuhile teadmised, oskused ja hoiakud liikluses käitumiseks kooskõlas C-kategooria mootorsõiduki juhile kehtestatud kvalifikatsiooninõuetega. Koolituse eesmärk on samuti luua eeldused juhi vastutustundliku liikluskäitumise ning ohutu, iseseisva, teisi liiklejaid arvestava ja keskkonda säästva käitumise kujunemiseks.
Sisu	Õppeained on toodud allpool. Seos MKMi määrusega nr 60 on näidatud lisas 9.
Õpiväljundid	Õpiväljundid on esitatud allpool.
Õppetöö korralduslikud alused	<p>Koolitus vastab liiklusseaduse, MKMi määruse nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“ ning MKMi määruse nr 54 „Nõuded mootorsõidukijuhi koolitaja õppevahenditele, õppeväljakutele ja õppesõidukitele“ nõuetele. Koolituse lõpetanu saab koolituskursuse tunnistuse.</p> <p>Liiklusteooriaõppe aineid läbitakse üldjuhul õppekavas toodud järjestuses. Teoorialoenguid korraldatakse nõuetekohases õppeklassis. Ühe teooriatunni pikkus on 45 minutit. Iseseisva töö osakaal on individuaalne.</p>

	<p>Auditoorse õppevormi asemel võidakse õppuri soovil kasutada elektroonilist õppevormi. Elektroonilise õppevormi kasutamisel on auditoorse õppetöö osakaal vähemalt 21%.</p> <p>Õppesõitude minimaalne maht on 10 sõidutundi, tegelik maht on individuaalne. Õppesõitu korraldatakse nõuetekohase õppesõidukiga. Ühe sõidutunni pikkus on 45 minutit. Iga õppesõidu lõpus märgib õpetaja õpingukaardile õppesõidutundide arvu ja hinnangu õpilase oskuste kohta. Hindamissüsteem: sooritatud/mittesooritatud (+/-).</p> <p>Sõiduõppe raames tehakse võimaluse korral koostööd juhendajaga, kellega õpilane läbib sõidupraktikat. Sel juhul koostatakse koos juhendajaga individuaalne sõidupraktika plaan, mille eesmärk on kinnistada sõiduõppe käigus omandatud sõiduoskusi.</p>
Õppematerjalide loend	<p>„Liiklusreeglid lihtsas keeles“ (J. Ess, 2019); „Nutikad testid“ (Liikluslab, 2019)</p> <p>Liiklusseadus, jõustumine 01.07.2011</p> <p>Autoveoseadus, jõust. 01.06.2018</p> <p>C-kategooria ja C1-alamkategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise õppekava, määrus 60, lisa 9 MKM</p>
Õppekavarühm	Täienduskoolituse standardi kohaselt määratlematu
Õpingute alustamise tingimused	<p>Vastavalt liiklusseadusele ja MKMi määrusele nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“.</p> <p>Koolituskursusele võetakse õppima C-kategooria või C1-alamkategooria auto juhtimisõigust taotleval isik, kes</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) C-kategooria auto juhtimisõiguse taotlemisel on omanud vähemalt pool aastat B-kategooria või üheaegselt omandatud B-kategooria ja C1-alamkategooria auto juhiluba arvestades kursusele taotluse esitamise kuupäevas 2) C1-alamkategooria auto juhtimisõiguse taotlemisel on õppetöö alustamisel vähemalt 17 aastat vana 3) C-kategooria auto juhtimisõiguse taotlemisel on õppetöö alustamisel vähemalt 20,5 aastat vana; 4) C-kategooria auto juhtimisõiguse taotlemisel on õppetöö alustamisel vähemalt 17,5 aastat vana, kui isik õpib „Autoveoseadusega” kehtestatud ühendatud ametikoolituse 280-tunnisel kursusel ning on antud kursuse raames läbinud juhi algastme koolituse.
Kinnitatud	Õppekava on kinnitatud 01.02.2020.

Teoria- ja sõiduõppe ained ning õppemahud
1. ÕPPEKAVA STRUKTUUR, ÕPPE KESTUS JA KORRALDUS

Jrk	1. Teoriaõpe	Tundide arv	Sõiduõpe	Tundide arv
1.1	Liiklusreeglid ja käitumine liikluses		2.1 Sõiduki käsitsemine	
1.2	Sõiduki tundmine		2.2 Sõiduki juhtimine õppeplatsil	
1.3	Liiklusohutus		2.3 Sõiduki juhtimine liikluses	
1.4	Liikluspsühholoogia		2.4 Sõiduki juhtimine erioludes	
1.5	Liiklualased seaduse ja määrused			
	E k s a m	35 min	E k s a m	45 min
	Teoriaõpet kokku	26	Sõiduõpet kokku	10

Jätkuõpe			
Teoriaõpe		Sõiduõpe	
Teema	Õppetunde	Teema	Sõidutunde
JÕ. Jätkuõpe	vajaduse korral (õppemaht määratakse individuaalselt)	JÕ. Jätkuõpe	2
		Kokku jätkuõppes vähemalt	2

1. Õppeainete õppekava: teooriaõpe

1.1. Liiklusreeglid ja käitumine liikluses

(1) Liiklusreeglite õppe eesmärk on:

- 1) süvendada liiklusreeglite tundmist, kindlustamaks lugupidavat hoiakut teiste liiklejate ning looduskeskkonna suhtes;
- 2) taotleda ohutu liiklemise põhimõtete omaksvõttu;
- 3) arendada riskiteadlikkust;
- 4) arendada objektiivse enesehinnangu võimet.

1.1.1. Mõisted

Liikluskorraldus, juhi märguanded, sõiduki paiknemine, teeandmiskohustus, möödasõit ja vastusõitvad sõidukid, sõidukiirus, peatumine ja parkimine, erilist tähelepanu nõudvad olukorrad, vähekaitstud liiklejad, liiklus ristumisel raudtee või trammiteega, valgustusseadmete kasutamine, mootorsõiduki pukseerimine, autorongiga sõitmine, liiklus õuealal, liiklus kiirteel, liiklus muutsuunaliklusega teel, sõit tunnelis, sõit jääteel, sõit sadamates, piiripunktide läbimine.

Õpeväljundid

2.1. Liiklusreeglid ja käitumine liikluses

Pärast koolitust peab õpilane oskama

- 1) selgitada järgmisi mõisteid, mis on vahetult seotud sõiduki liikumisega;
- 2) oskama selgitada mõisteid, mis ei ole vahetult seotud sõiduki liikumisega;
- 3) oskama selgitada pildi abil reguleerija märguandeid, nende tähendusi ja lubatud liikumissuundi nende korral;
- 4) tundma ja oskama: selgitada kõikide liiklusmärkide ja lisateatetahvlite tähendusi; selgitada liiklusmärkide mõjupiirkondi; selgitada joonistel teekatemärgiste ja püstmärgiste tähendust;
- 5) selgitada, kuidas anda hoiatusmärguannet suunatudledega ja käega enne sõidu alustamist, pööret, ümberreastumist või ettekavatsetud peatumist;
- 6) selgitada ohte, mis võivad tekkida väära suunamärguande korral; põhjendada, miks hoiatusmärguanne ei anna juhile eesõigust; selgitada, millal kasutada ohutulesid ja ohukolmnurka;
- 7) selgitada pidurdamis- ja peatumismärguande vajadust; kuidas piduritule(de) rikke korral seda käemärguandega asendada;
- 8) oskama selgitada, millal ja kuidas tohib anda helisignaali;
- 9) oskama selgitada, millal ja kus antakse valgussignaali sõiduki põhitulede vilgutamisega;
- 10) oskama kirjeldada: sõiduki paiknemist asulas ja asulavälisel teel; ristmikku ületava sõiduki paiknemist enne ristmikku, ristmikul ja pärast;
- 11) selgitada: ohutu pikivahe vajadust eri liiklusoludes; millest sõltub ohutu pikivahe;
- 12) oskama kirjeldada: teeandmise kohustuse ja eesõiguse kasutamise omavahelist seost;
- 13) oskama selgitada: möödasõidu ja möödumise erinevust; ohutuks möödasõiduks (möödumiseks) vajalikke tingimusi; ohte möödasõidu (möödumise) üksikutel etappidel; vajalikke piki- ja külgvahesid; millest sõltub möödasõidutee pikkus; näidete varal möödasõidu- või möödumistee pikkuse muutumist sõidukite mitmesuguse sõidukiiruse ja pikkuse korral;
- 14) selgitada ohte ja teadma, miks ja kus ning mis olukorras ei tohi eessõitvast sõidukist mööduda;
- 15) selgitada: ohte, mis tekivad autorongist või puksiirrongist möödasõidul (möödumisel); ohte, mis tekivad pikkadest ja laiadest sõidukitest möödasõidul (möödumisel); kuidas mööda sõita (mööduda) teetöömasinatest; ohte, mis tekivad möödasõidul (möödumisel) kahe rattalistest sõidukitest; kuidas ära tunda aeglasi sõidukeid; sõiduteel liikuvate jalakäijatega seotud ohte; kirjeldada, kuidas sellises olukorras erisugustes tingimustes tegutseda.
- 16) selgitada, kus ja millisel viisil võib sõidukit peatada
- 17) selgitada, kus ja millisel viisil võib sõidukit parkida

2.2. Sõiduki tundmine

2.2.1 Mõisted

Sõidukite liigitus, sõiduki seadmete ja süsteemide otstarve, kontrollimine, hooldus ja tehno seisund

Sõiduki osad: motor, toitesüsteem, elektriseadmed, jõuülekanne, rool, pidurid, rattad.

Sõiduki sõidutehnilised omadused, erivarustus, sõiduki veos, sõiduki registreerimine, säästlik sõit, sõiduki mõju keskkonnale.

Ülegabariidiliste masinate ja haakeriistade tähistamise nõuded ja täiendavad teadmised ning kohustused teedel liikumisel.

Ohutus- ja keskkonnakaitsenõuded traktoritega liiklemisel ja nende hooldamisel.

Õpeväljundid

2.2. Sõiduki tundmine

Pärast koolitust peab õpilane oskama

- 1) selgitada sõidukite liigitust ja jaotust kategooriatesse; sõiduki seadmete ja süsteemide otstarve, kontrollimist, hooldust ja tehno seisundit
- 2) selgitada kütuseliike ja ohutusnõudeid kütuse kasutamisel; mootori heitgaaside koostisele esitatud nõudeid ja nende gaaside mõju tervisele; mitmesuguse pihustusvaliteediga diislikütuse heitgaaside mõju keskkonnale; diislikütuse valikut vastavalt aastaajale;
- 3) selgitada jõuülekannete skeeme;
- 4) selgitada rooli ülesannet, ehitust ja võimalikke rikkeid;
- 5) selgitada piduriajamite ja -mehhanismide ehitust ning võimalikke rikkeid;
- 6) selgitada eri rehvitüüpide omadusi ja tähistust; rehvi ebaõiget kulumist ja selle põhjusi; naastrehvi kasutamise eeskirju ja nõudeid; selgitada vale rehvirõhu tagajärgi;
- 7) kirjeldada, kuidas mõjutavad auto sõidu- ja keskkonnaomadusi;
- 8) selgitada, milline otstarve on sõiduki erivarustusel;
- 9) teadma, kuidas nõuetekohaselt koostada ja kinnitada koormat;
- 10) tuua näiteid sõiduki registreerimisest ja ehituslike muudatuste vormistamisest Maanteeametis;
- 11) selgitada, kuidas kütuste heitgaasid ja koostis mõjutavad keskkonda; selgitada võimalusi vähendada heitgaasi kahjulikku mõju keskkonnale;
- 12) oskama arvestada traktorite ja liikurmasinate juhtimise eripärast ning aeglasest liikumisest tulenevaid ohtusid, sh teistele liiklejatele;
- 13) teadma, et erinevate masinamarkidega liikluses osalemise eel tuleb eelnevalt omandada õiged juhtimisvõtted kinnisel territooriumil sõitmisel;
- 14) täitma kõiki ohutus- ja keskkonnakaitsenõudeid, mis tulenevad kütuse, määrdeainete, pidurivedelike, konserveerimismäärdeainete, taimekaitsevahendite ja jahutusvedelike kasutamisel.

2.3. Liiklusohutus

2.3.1 Mõisted

Ohuolukorra ettenägemine, olukorra hindamine, liiklusõnnetused ja kahjustused, liiklusreeglid ja eetikanõuded
Ohutegurid pukseerimisel ja autorongiga sõitmisel, autojuhi töö- ja puhkeaeg.

Õpeväljundid

2.3 Liiklusohutus

Pärast koolitust peab õpilane oskama

- 1) oskama ette näha ohuolukordi ja tunda nende tekke põhjusi;
- 2) hinnata ohu võimalikku iseloomu; kirjeldada ohutuid juhtimisvõtteid ohuolukordades; arvestada liiklejate võimalikke liiklusreeglite sätete tõlgendusi kujutatud olukorras;
- 3) kirjeldada liiklusõnnetusi;
- 4) teadma õnnetuse liike;
- 5) oskama ohuolukorda kujutava joonise abil või tegeliku õnnetuse käigu kirjeldamisega selgitada tõenäolisi tegureid, mis võisid mõjutada õnnetuse;
- 6) selgitama juhi psüühikaga seotud tegureid, mis võivad muuta liiklusolukorra keerukust;
- 7) teadma, millal tohib pukseerida;

- 8) teadma ühenduslüli kohta esitatavaid nõudeid (tähistus, pikkus); lubatud suurimat kiirust; ühenduslülist tingitud õigeid pukseerimisvõtteid; pukseeriva ja pukseeritava sõiduki juhtide vaheliste leppemärguannete vajadust;

2.4. Liikluspsühholoogia

2.4.1 Mõisted

Üldmõisted ja juhi tegutsemise skeem, inimese psühhofüsioloogilised omadused, tegurid, mis mõjutavad liiklusohutust, erilised isikuomadused, juhi valmisolek liikluses osalemiseks
Sotsiaalsed tegurid. Tegutsemisvõimet vähendavad tegurid.

Õpeväljundid

2.4. Liikluspsühholoogia

Pärast koolitust peab õpilane oskama

- 1) selgitada vajadust ette näha olukorda, kuhu ta võib sattuda, ja teada, kuidas selles tegutseda; eksliku käitumise tulemusel tekkida võivaid võimalikke liiklusõnnetusi; inimese psühhofüsioloogilisi omadusi; juhi tegutsemise skeemi (ärrituse mõju meeleorganile, juhi reageerimisaeg ja reaktsioon); juhi töös esmatähtsaid psüühilisi protsesse – mõtlemist ja tähelepanu jaotamise võimet;
- 2) oskama selgitada tundeelamuste (emotsionaalsuse) mõju;
- 3) selgitada tegurid, mis mõjutavad liiklusohutust;
- 4) selgitada, miks ohtliku iseloomuga käitumisviisideks on agressiivsus, impulsiivsus, ameti- või isikupositsiooni rõhutamine; selgitada võimalikke pingesündmusi liikluses, pingesündmuse mõistet ja olemust ning pingesündmuse mõju liiklusohutusele;
- 5) selgitada teatava intellektuaalse ja emotsionaalse taseme saavutamise vajadust, vastamaks hea käitumise nõuetele;
- 6) kirjeldada ohte, mis tekivad liiklusreeglite nõuete mittetäitmisest;
- 7) selgitada kuidas isiklikud motiivid ja varasemad kogemused mõjutavad juhi käitumist; väsimuse tunnuseid, väsimuse mõju liiklusohutusele.

2.5 Liiklualased seaduse ja määrused

Koolituse käigus peab õpilasele selgitama neid õigusakte, mis määravad juhi ohte ennetava ja keskkonda säästva hoiaku. Vajalikud õppevahendid on lisanõudeid selgitavad seadused, määrused, eeskirjad ja nende kommentaarid.

Õpeväljundid

2.5. Liiklusalased seadused ja määrused

2.5.3. Pärast koolitust peab õpilane teadma:

- 1) õppesõidu kohta kehtestatud nõudeid;
- 2) eritalituse sõiduki tunnuseid ja nende sõidukite erimärguannetest (sinise, punase ja kollase vilkuriga) tulenevaid kohustusi teistele liiklejatele;
- 3) jalgratturile ja mopeedijuhile kehtestatud nõudeid;
- 4) loomveoki, looma ja käsikäruga liiklejale kehtestatud nõudeid;
- 5) kuidas peab juht tegutsema liiklusõnnetuse korral;
- 6) liiklusseadusest ja liiklusseadusest tulenevaid liiklejate kohustusi ja õigusi;
- 7) milline on liikluskindlustuse süsteem ja kuidas sõlmitakse kindlustuslepinguid;
- 8) haldus-, tsiviil- ja kriminaalvastutusele võtmise korda liiklusega seotud osas;
- 9) sõiduki registreerimise korda;
- 10) tehnölevaatusel sõiduki kohta esitatavaid nõudeid;
- 11) nõuded mootorsõiduki (autorongi) tehnoseisundi ja varustuse kohta;
- 12) nõudeid sõiduki, veose ja sõitjate kohta;
- 13) nõudeid suur- ja/või raskeveose veol;
- 14) nõudeid sõiduki ja juhi suhtes, kui sõidetakse välismaale;
- 15) autojuhi kutsekoolituse üldisi aluseid.

2. Õppeainete õppekava: sõiduõpe

2.1 Sõiduki käsitsemine

Eesmärk on anda praktilisi oskusi ja teadmisi C-kategooria juhi omandamiseks

Praktilised harjutused toimuvad järgmistel teemadel:

Sõiduki seadmete otstarve ja hooldus.

Õpiväljundid:

Pärast koolitust peab õpilane oskama

- 1) teostada sõiduki seadmete otstarve ja hooldust;
- 2) kontrollida pidurajami tihedust ja pidurimehhanismi korrasolekut, vabastada pingest piduri vedruakut; vahetada lampe, kaitsmeid ja rattaid;
- 3) kontrollida veoauto vedelike taset ja vajaduse korral neid lisada;
- 4) kontrollida veoauto seadmete ja veose vastavust esitatavatele nõuetele;

2.2 Sõiduki juhtimine õppeplatsil

Praktilised harjutused toimuvad järgmistel teemadel:

Sõiduasend, juhtimis- ja kontrollseadmed, tahavaatepeeglid, turvavöö, sõiduki käivitamine, sõidu alustamine, slaalom, peatumine, juhtimine, sõit piiratud alal, tagurdamine, juhtimisasend, tagurdamine piiratud alal tagurdamine piiratud alal, manööverdamine kallakul, sõidu alustamine tõusul, sõidu alustamine langul, sõiduki käiguvahetus, sõiduki pidurdamine – sujuv ja järsk pidurdamine, tagasipööre, parkimine, tähelepanu jaotamine, haagise ühendamine vedukiga.

Õpeväljundid

Pärast koolitust peab õpilane oskama:

- 1) kontrollida uste suletust; kasutada juhiistme ja rooliasendi reguleerimisvõimalusi parima sõiduasendi saavutamiseks;
- 2) kasutada kõiki juhtseadiseid; jälgida kõiki kontrollseadmeid.
- 3) reguleerida kõiki tahavaatepeegleid saavutamaks õiget vaatevälja sõiduasendis;
- 4) kontrollida vaatevälja ja pimedat ala peapööramisega;
- 5) kasutada turvavööd õigesti;
- 6) sooritama sõidueksami esimese järgu kõik harjutused;
- 7) reguleerida sõidukiirust siduri abil; sõita slaalomit edasi;
- 8) peatuda sujuvalt, pidurdades ettenähtud kohas;
- 9) auto seismajäämisel rakendada abinõusid auto iseenesliku liikuma hakkamise vältimiseks;
- 10) hoida rooli õigesti; pöörata rooli vastavalt sõidukiirusele
- 11) juhtida autot piiratud alal vastavalt harjutusskeemidele;
- 12) sõita vasaku või parema küljega äärejoone lähedale ja peatuda nii, et rattad puudutavad seda;
- 13) paigutada autot laadimisplatvormi äärde;
- 14) tagurdamine otsesuunas; tagurdamine pöördega nii vasakule kui paremale;
- 15) tagurdada sellises asendis, mis annab talle võimaluse täpselt manööverdada ja oma tähelepanu jaotada; tagurdada otsesuunas ja pöördega (tagurpidi slaalom);
- 16) alustada sõitu mitmesuguse kaldega tõusul ja langudel nii edasi- kui ka tagasisuunas, seisupiduri abil ja ilma; peatada autot laugel tõusul ning hoida seda paigal siduri või sõidupiduriga.
- 17) rakendatud seisupiduri korral valida sobivat käiku ja pärast mootori käivitamist sõita edasi- või tagasisuunas;
- 18) vahetada käiku; valida sobivat käiku vastavalt auto kiirusele ja mootori pöörlemissagedusele; mootoriga pidurdamiseks lülitada madalamat käiku; tõusul lülitada mõnelt kõrgemalt käigult sisse esimest käiku ja hoida siduri või sõidupiduri abil autot paigal; valida käiku nii, et väheneks kütusekulu, heitgaasi kogus ja mootorimüra.
- 19) pidurdada sujuvalt mitmesugustel teekatetel ja erinevatelt kiirustelt seismajäämiseni varem määratud kohal, kasutades õigeid pidurdusvõtteid; pidurdada üksteisest järsult erinevate katetega teel õigete pidurdusvõtetega, saavutamaks lühemat pidurdusteet; kasutada õigeid pidurdusvõtteid tõusul ja langudel;
- 20) pöörata tagasi eri laiustega teedel; tagasi ristmikul;

- 21) parkida parklas; parkivate sõidukite vahele ja külgboksi; märgistatud parkimiskohale; parkida nii paremal kui vasakul teepoolel; parkivate sõidukite vahele; märgistatud parkimiskohale.
- 22) sõita mitmesugustes tingimustes ja olukordades; jälgida möödikute näite nii, et auto säilitaks valitud sõidusuuna; jaotada tähelepanu ja anda märku nii, et auto säilitaks valitud sõidusuuna;
- 23) ühendada vedukiga kerghaagist ja kontrollida ühendusi; lahutada kerghaagist vedukist; võtta kasutusele abinõusid kerghaagise iseenesliku liikuma hakkamise tõkestamiseks.

2.3 Sõiduki juhtimine liikluses

Praktilised harjutused toimuvad järgmistel teemadel:

sõidu alustamine, sõiduki paiknemine teel, paiknemine sõiduradadel, sõidukiiruse valik, kiiruspiirangud, vastu sõitvad sõidukid, paiknemine, sõit liiklusvoos, sõit teiste sõidukite järel, sõit teiste sõidukite kõrval, sõiduraja vahetus, ristmike ületamine, otsesõit ristmikul, ristmikul parempöörde sooritamisega kaasnevad nõuded juhile, ristmikul vasakpöörde sooritamisega kaasnevad nõuded juhile, ringristmikul sõiduga kaasnevad nõuded juhile, sõit ühesuunalisel teel, vöötrada ja jalgrattatee – vöötraja ja jalgrattatee ületamine, tagasipöörde sooritamine, peatumine ja parkimine, sõiduki parkimine, möödasõit teel liikuvast või seisvast sõidukist, sõitmine maanteel ja kiirteel, raudtee ja trammitee, trammiteega seonduv liikluses, vähekaitstud liiklejad, juhi tähelepanuvõime ja riskiteadlikkus liikluses osalemisel.

Õpiväljundid:

Pärast koolitust peab õpilane oskama

- 1) uste suletust; kasutada juhiistme ja rooliasendi reguleerimisvõimalusi parima sõiduasendi saavutamiseks;
- 2) kasutada kõiki juhtseadiseid; jälgida kõiki kontrollseadmeid;
- 3) reguleerida kõiki tahavaatepeegleid saavutamaks õiget vaatevälja sõiduasendis; kontrollida vaatevälja ja pimedat ala peapööramisega;
- 4) kasutada turvavööd õigesti; aidata sõitjatel turvavööd kinnitada ja sellest vabaneda; aidata erinevas vanuses lastel kasutada õiget turvavarustust;
- 5) olema suuteline sooritama sõidueksami esimese järgu kõik harjutused;
- 6) peatuda sujuvalt, pidurdades ettenähtud kohas;
- 7) rakendada abinõusid auto iseenesliku liikuma hakkamise vältimiseks;
- 8) hoida rooli õigesti; pöörata rooli vastavalt sõidukiirusele;
- 9) juhtida autot piiratud alal vastavalt harjutusskeemidele;
- 10) sõita vasaku või parema küljega äärejoone lähedale ja peatuda nii, et rattad puudutavad seda;
- 11) paigutada autot laadimisplatvomi äärde.
- 12) tagurdamine otsesuunas;
- 13) tagurdamine pöördega nii vasakule kui paremale;
- 14) tagurdada sellises asendis, mis annab talle võimaluse täpselt manööverdada ja oma tähelepanu jaotada;
- 15) tagurdada otsesuunas ja pöördega (tagurpidi slaalom);
- 16) alustada sõitu mitmesuguse kaldega tõusul ja langudel nii edasi- kui ka tagasisuunas, seisupiduri abil ja ilma;
- 17) peatada autot laugel tõusul ning hoida seda paigal siduri või sõidupiduriga;
- 18) valida sobivat käiku ja pärast mootori käivitamist sõita edasi- või tagasisuunas;
- 19) vahetada käiku; valida sobivat käiku vastavalt auto kiirusele ja mootori pöörlemissagedusele; mootoriga pidurdamiseks lülitada madalamat käiku; tõusul lülitada mõnelt kõrgemalt käigult sisse esimest käiku ja hoida siduri või sõidupiduri abil autot paigal; valida käiku nii, et väheneks kütusekulu, heitgaasi kogus ja mootorimüra;
- 20) pidurdada sujuvalt mitmesugustel teekatetel ja erinevatelt kiirustelt seismajäämiseni varem määratud kohal, kasutades õigeid pidurdusvõtteid; pidurdada üksteisest järsult erinevate katetega teel õigete pidurdusvõtetega, saavutamaks lühemat pidurdusteed; kasutada õigeid pidurdusvõtteid tõusul ja langudel; pöörata tagasi eri laiustega teedel; pöörata tagasi ristmikul;
- 21) parkida parklas; parkivate sõidukite vahele ja külgboksi; märgistatud parkimiskohale; parkida nii paremal kui vasakul teepoolel; parkivate sõidukite vahele; märgistatud parkimiskohale.
- 22) sõita mitmesugustes tingimustes ja olukordades;

23) ühendada vedukiga kerghaagist ja kontrollida ühendusi; lahutada kerghaagist vedukist; võtta kasutusele abinõusid kerghaagise iseenesliku liikuma hakkamise tõkestamiseks.

2.3 Sõiduki juhtimine erioludes

Praktilised harjutused toimuvad järgmistel teemadel:

Juhi tegutsemine sõidul rasketes ilmastikuoludes, juhi riskiteadlikkus sõidul rasketes ilmastikuoludes, sõit pimedal ajal, õiged juhtimisvõtted sõitmisel pimedal ajal, juhi riskiteadlikkus sõitmisel pimedal ajal, sõit libedal teel, juhi riskiteadlikkus sõitmisel libedal teel

Pärast koolitust peab õpilane oskama:

- 1) valida ohutut kiirust, arvestades piiratud nähtavust;
- 2) valida ohutut piki- ja külgvahet eessõitjate, vastu sõitja ja teeserva suhtes; kasutada õigeid valgustusseadmeid; teiste liiklejate pritsimist vee ja poriga;
- 3) arvestada ohte, mis võivad kaasneda sõitmisel piiratud või halva nähtavuse oludes; olla valmis reageerima teiste liiklejate valele käitumisele; olla ettenägelik ja valmis reageerima ootamatult ilmuvatele ohtudele.
- 4) hinnata nähtavust kaug- ja lähitulede puhul märjal asfaldil, kuival asfaldil ning lumega kaetud teel; hinnata kaugust tugevalt ja nõrgalt helkivatest esemetest; sõita pimedas ja oskama ümber lülitada tulesid vastutulevate sõidukite ja möödasõidu puhul, valida õigeid tulesid vastavalt tee valgustatusele ning valida õigeid tulesid peatumisel ja parkimisel;
- 5) valida õiget kiirust, arvestades nähtavust, tee laiust ja suunda ning pimestusohu; sobivat paiknemist teel, arvestades vastutulevate sõidukite paiknemist; takistusi, mida on raske märgata; vähekaitstud liiklejaid; ohtu, et teel on jalakäijaid; koha sobivust peatumiseks ja parkimiseks;
- 6) teadvustada ohte, mis kaasnevad sõiduga pimedal ajal; hoolitseda, et nähtavus oleks küllaldane, ja kasutada ära ka teiste sõidukite valgustatud ala; olla ettenägelik ja valmis reageerima ootamatutele ohtudele (nt metsloomad, või vähekaitstud liiklejad, kes ei kannu helkurit ega ole pimedal ajal nähtavad);
- 7) alustada sõitu libedal teel ja kiirendada sõidukit, vahetades käike ning muutes gaasipedaali asendit vältimaks veoratta ja teekatte haardumise katkemist, s.o rataste libisema hakkamist;
- 8) pidurdada libedal teel kiiruselt 40 km/h ja 60 km/h seismajäämiseni, saavutades lühima aeglustusmaa; tugevalt pidurdada kiiruselt 60 km/h erisugustel teekatetel vasaku ja parema ratta all nii, et säiliks otsesuund, tugevalt pidurdada libedal teel kiiruselt 60 km/h järgneva möödumisega takistusest;
- 9) rakendada selliseid juhtimisvõtteid, mis vähendaksid külglibisemist libedal teel ka kurvisõidul; valida sõidujoont, arvestades teisi sõidukeid, rataste haarduvust teega ja veega täidetud rööpaid; arvestada nõudeid, mis kaasnevad sõiduga libedal teel; olla ettenägelik ja valmis reageerima ootamatutele libeda tee ohtudele; ette näha ilmaolude ja koha järgi nn musta jää tekkimise võimalusi.